

Jack London'un Eserlerinde Sınıf Çatışması¹

Ogün NAZLI²

ORCID ID: 0000-0002-1230-6643

Öz: Bu çalışma ile Jack London'un eserlerinde sınıfsal mücadeleler ve sınıf çatışmaları incelenmiş; işçi ve sermaye sınıfı arasındaki durumun gösterilmesi amaçlanmıştır. İşçi sınıfının sermaye sınıfı karşısında takındığı tavır, örgütlenme; sendikalaşma ve grevleri yaratarak çeşitli toplumsal hareketlere neden olmuştur. Bu iki sınıfın yüz yıllar boyunca çatışmasına neden olan faktörler London'un eserlerinde, kapitalist sistem eleştirisi temeline dayandırılarak anlatılmıştır. Sanayi Devrimi'nin etkilerinin yoğun bir şekilde hissedildiği 19.yüzyılın sosyal ve ekonomik yapısını, o dönemin edebi eserlerinde inceleyebilmek oldukça mümkündür. Bu anlamda, işçi sınıfı içinde büyüyen Jack London'un yaşamının ve eserlerinin incelenmesi, o dönem hakkında önemli çıkarımlar yapılmasına olanak sağlayacaktır.

Çalışmada, Jack London'un eserlerinde bahsettiği üzere emek ve sermaye arasındaki sınıf mücadelesi, kapitalist sistem eleştirisi kapsamında ele alınarak incelenecektir. Sanayi Devrimi'nin çalışan sınıf üzerinde neden olduğu olumsuz sonuçların belirlenmesi ve sınıf savaşımının ne gibi koşullar içerisinde oluştuğunun gözlemlenmesi amacıyla Jack London'un; *Demir Ökçe*, *Uçurum İnsanları*, *Martin Eden*, *Ay Vadisi*, *Yanan Gümüşü*, *Dönek ve Meksikalı* gibi önemli eserleri incelenecektir. Bunun yanında London'un kaleme aldığı siyasi deneme ve makalelerine de başvurularak onun dünya görüşü hakkında önemli bilgilere ulaşılmıştır ve yazarın daha iyi anlaşılması adına onun hakkında yazılan biyografik eserlerden de yararlanılmıştır. Bütün bu bilgiler ışığında, fabrikalaşma çağının işçiler üzerindeki olumsuz etkileri gösterilerek, sınıf çatışmasının tarihte nasıl bir rol oynadığı ve hangi olgulara yol açtığı gösterilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Jack London, Sanayi Devrimi, Sınıf Çatışması, İşçi Sınıfı

¹ Bu çalışma "Jack London'un Eserlerinde Çalışma İlişkileri" adlı yüksek lisans tezinden türetilmiştir. Ayrıca Mülkiyeliler Birliği ve Liman-İş Sendikası ortaklığında düzenlenen 12. Mülkiye Genç Sosyal Politikacılar Kongresi'nde "Jack London'un Eserlerinde Sınıf Çatışması" adıyla 9 Kasım 2019'da bildiri olarak sunulmuştur.

² Yalova Üniversitesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü, Sosyal Politika Tezli Yüksek Lisans Programı

Makale Geliş Tarihi:05.06.2020 Makale Kabul Tarihi:31.08.2020

Class Conflict in Literature of Jack London

Abstract: This study examined class struggles and class conflicts in Jack London's works, aiming to display the situation between the working class and the capital class from a critical point of view. The attitude of the working class towards the capital class; organization, unionization and strikes have caused various social movements. The factors that led to the conflict of these two classes for centuries were explained in London's works based on criticism of the capitalist system. It is quite possible to examine the social and economic structure of the 19th century in the literary works of that period, where the effects of the Industrial Revolution were heavily felt.

In this sence, the examination of the life and works of Jack London, who grew up in the working class, will allow one to draw significant inferences about that period. In order to determine these consequences of the Industrial Revolution on the working class and to observe the circumstances of class warfare, London's historically profound novels such as *The Iron Heel*, *The People of the Abyss*, *Martin Eden*, *Valley of the Moon*, *Burning Daylight*, *Lost Face* and *Mexican* were examined as part of the research done for this study. In addition, the political essays and articles written by London have revealed a great deal of information about his worldview, as wel as biographical works written about the author were also used during the research in order to understand his personality in a better way. In the light of all this information, what kind of a role the class conflict has played in history so far and what kind of phenomena it has caused will be presented showing the negative effects of the mechanization period on workers.

Key Words: Jack London, Industrial Revolution, Class Conflict, Working Class

Giriş

Eserlerinde işlediği konular bakımından sosyal bilimler alanında ayrıntılı olarak incelenmesi gereken bir yazar olan Jack London, 1876 yılında başlayıp 1916 yılında sona eren hayatında genç yaşlardan itibaren birçok ağır işte çalışmış, yoksulluk yaşamıştır. Sanayi Devrimi ile birlikte çalışma hayatının en vahşileştiği dönemi görmüş ve işçi sınıfının durumunu eserlerine yansıtmıştır. Eserlerinin bir kısmını tanık olduğu olaylardan esinlenmiş; dünya görüşünü de okuduğu eserler ve yaşadıkları sayesinde oluşturmuştur. İşçi sınıfını gözlemlemek için bir evsiz kılığında Londra'nın doğu yakasına gitmiş ve oradaki gözlemlerini *Uçurum İnsanları* adlı romanında anlatmıştır. Sosyal adaletsizlik üzerine yazılan eserlerinde emekçi ve sermayedar arasındaki tarih boyunca sürmüş ve sürecek olan anlaşmazlığın nedenini, kapitalist sisteme bağlayarak önemli eleştiriler getirmiştir. Eserlerinde toplumun endüstrileşme sürecini yansıtarak, sınıf çatışması, emek-sermaye

çelişkisi, artı değer, gelir eşitsizliği, sendikalar, grevler, çocuk işçiliği, iş kazaları gibi daha birçok kavram ve olguya da yer vermiştir. Sınıf çatışmasını konu edindiği bu eserleri arasında *Demir Ökeçe*'de distopik bir toplumu tasvir etmiş, sistemi doğrudan hedef alarak eleştirilerde bulunmuştur. Yaptığı eleştiriler içerisinde kapitalizmin açmazlarına yer vermiş ve bu eleştirileri bir işçi sendikası lideri üzerinden anlatmıştır. Ayrıca bu eserde fabrikada makineye kolunu kaptıran bir işçiden bahsederek bu işçi üzerindeki olumsuz sonuçları anlatmıştır. Sanayi Devrimi'nin işçi sınıfı üzerindeki etkileri ile birlikte; çalışma koşulları, ücretler, metallerin fiyatları London'ın birçok eserinde belirtilmiştir.

İşçi sınıfı içerisinde büyüyen Jack London, beden gücüyle birçok işte çalışarak çalışma hayatının zorluğunu görmüş ve Sanayi Devrimi'nin bu anlamda getirdiği yıkıcılığa çok yakından tanık olmuştur. Yazarlık hayatına girmek istemesi, bu ağır çalışma koşullarının etkisiyle çok daha şiddetlenmiş ve bir zaman sonra yazılarını sürekli olarak dergilere göndermeye başlamıştır.

“İşçi sınıfının içinde doğdum. Heves, tutku ve idealleri erken yaşta keşfettim ve çocukluğumda bunları tatmin etmeyi kendime dert edindim. İçinde bulunduğum çevre kaba, sert ve vahşiydi. Kendime ait bir bakış açım yoktu ama gözüm yukarlardaydı. Toplumdaki yerim en alttaydı. Burada beden ve ruh için pislik ve sefaletten başka bir şey yoktu; beden de ruh da aynı şekilde aç ve azap içindeydi (London, 2018: 20).”

Jack London eserlerinin bir kısmını otobiyografik özellikte yazmış ve tanık olduğu olayları sınıf bilinci ve kapitalist sistem eleştirisi üzerinden anlatmıştır. Bu anlamda *Demir Ökeçe*; kapitalist üretim ilişkilerini, sanayi sürecini, ortaya çıkan artı-değeri ve işçi sömürüsünü anlattığı önemli bir eserdir. Ayrıca ekonomik sistemin çalışanlar üzerinde oluşturduğu ağır koşullar sonucu, işçi örgütlenmelerinin ve grevlerin fazlaca yaşandığı görülmektedir. Tüm bu durumlar üzerinden London, iktisadi sistem eleştirisini eserlerinde işlemiştir. Bunun dışında, Doğu Londra'ya gidip evsiz gibi yaşayarak yoksul işçi sınıfının durumuna canlı tanık olmuş ve bu deneyimlerini *Uçurum İnsanları (1903)* adlı romanında ölümsüzleştirmiştir. Burada geçirdiği günlerin siyasi bilincini oluşturmasına büyük etkisi bulunmaktadır. Bedenen çalıştığı yıllar sonucunda yollara çıkan London, Amerika'yı boydan boya dolaşmış ve bu tecrübelerini de *Demiryolu Serserileri (1907)* adlı romanında anlatmıştır. Özellikle *Demir Ökeçe (1908)* ve *Ay Vadisi (1913)* gibi romanlarında işçi sınıfını ve sınıf bilincini konu edinerek sınıf çatışması kavramını işlemektedir. Bu anlamda bahsi geçen eserlere, toplumun o döneminin yapısı ile ilgili özellikler yazar tarafından aktarılmıştır.

Edebi eserlerin bir kısmı sadece edebiyat çerçevesinde değerlendirilemeyecek yapıdadır ve yazıldıkları dönemi, yazarının da kişisel süzgecinden geçmiş olarak, yansıtmaktadır. Bu anlamda özellikle Jack London'ın dışında; Charles Dickens, Emile Zola, John Steinbeck, Maksim Gorki, Herman Melville, Upton Sinclair gibi yazarlar örnek verilebilmektedir. Sanayi Devrimi, Büyük Buhran, Çarlık Rusyası gibi

önemli dönemlerdeki toplumsal yapıya ve çalışma hayatına dair izlere o dönemde yazılan edebi eserlerde rastlanabilmektedir. (Makal: 2008, 18,19).

“(…) bazı edebi metinler, aynı zamanda, farklı dönemlerde ve coğrafyalarda yaşanan emek süreçlerinin varlıklarını günümüzde de sürdüren tanıkları olma konumundadırlar. Durum böyleyse, bu süreçleri aktaran edebi metinlerin, bu süreçleri konu alan bilimsel çalışmalarda potansiyel bir kaynak olarak kullanılma şartları da ortaya çıkmış olmaktadır” (Makal: 2008: 17).

Jack London'ın Hayatı ve Yaşadığı Dönem

Jack London ya da John Griffith London (d. 12 Ocak 1876, San Francisco, California – ö. 22 Kasım 1916, Glen Ellen, California) Amerika'lı yazar ve gazetecidir. Eserleri sayesinde büyük şöhret yakalayan ve döneminin en çok satan, sayılı yazarları arasında bulunmaktadır. Zorlu geçen çocukluk ve gençlik yıllarında yaşadıklarını iyi bir gözlem gücüyle eserlerine aktarmıştır. Özellikle Yukon Bölgesi'nde ve Kaliforniya Eyaleti'nde tanık olduğu ve edindiği deneyimler onun yazarlığına önemli katkılar yaparak birçok kalıcı eser yazabilmesine olanak tanımıştır (www.jacklondonpark.com, 2019).

Jack London yaşadığı 1876-1916 yılları arasında oldukça sert bir döneme tanıklık etmiştir. Amerika Birleşik Devletleri'nde 1893 yılında yaşanan ekonomik krizde nüfusun 62.941.714 olduğu, 1894 yılında işsiz sayısının 2.000.000 gibi bir rakamdan sadece altı ayda 3.000.000'a çıktığı belirtilmektedir (Haley, 2010 aktaran Ay, 2017: 50). *Capital in the American Economy*'de Kuznets'in (1961: 557 aktaran Ay, 2017: 50) verdiği bilgilerle birlikte; 1893'e göre 1897'de yüzde 4, 5 milli gelir yükselmiştir. Ayrıca tüketim yüzde 3, 8 ve net sermaye oranı da yüzde 9, 6 yükselmiştir. Net sermaye oranının gelir ve tüketimin üzerinde arttığı görülmektedir. Buradan sonuçla, devletin tasarruf yoluna gittiği söylenebilmekte; tüketimin diğer oranlara hesaplama az şekilde artması da alım gücünün azaldığını göstermektedir.

Ekonomik ve sosyal anlamda sıkıntılı bir döneme denk gelen Jack London, ülkedeki mevcut durum olumsuzluklarına kendisi de maruz kalmıştır. Amerika, 1893 ekonomik kriziyle birlikte kapitalizmin vahşiliğini sonuna kadar yaşamış; yoksulluk ve sosyal adaletsizliğin boyutu önemli ölçüde büyümüştür. Çalışan sınıf, sermaye sınıfının kazancı uğruna büyük sıkıntılar çekerek kendisini yaşam mücadelesi içerisinde bulmuştur. İşçilerin ağır işler karşılığında saat başına on sent aldıkları bir yerde, bu ücretle çalışmaya razı olacak birçok işsiz de bulunmaktadır. Ağır ve yorucu mesailer de ücret konusunda tam bir zıtlık göstermektedir. (Haley, 2012: xvii). Bu ekonomik buhran döneminde Jack London da kenevir fabrikasında saati on sente çalışmak zorunda kalmıştır (Stone, 2012: 117).

London, 1905 yılında kaleme aldığı *Devrim* adlı yazısında uluslararası alanda 7.000.000 kadar örgütlü işçinin bulunduğunu belirterek, sınıf mücadelesinde işçi

sınıfını oldukça güçlü görmektedir (London, 2010: 9). Çalışma koşullarının ağırlığı ve sermaye sınıfının baskısı karşısında örgütlenen işçiler 8 saatlik iş günü gibi taleplerini dile getirmiş, fakat oldukça sert yaptırımlarla karşılaşmıştır³ (London, 2010: 25). Ayrıca, bu dönemde Birleşik Devletler'de 10.000.000 insanın yetersiz barınma ve beslenme koşullarında yaşadığı, 80.000 çocuğun dokuma fabrikalarında çalıştığı ve 1.752.187 çocuk işçinin bulunduğu belirtilmiştir (London, 2010: 22). Çalışma hayatına başladığında henüz 14 yaşına gelmemiş; para kazanmak uğruna ağır işlerde çalışmıştır. Fabrikalara mahkûm olan insanlar gibi o da bir konserve fabrikasına girmiştir. Sonraki sene ise istiridye korsanlığına merak salmış ve yağmacılık yaparak hayatını devam ettirmeye çalışmıştır. Bu işe girdiğinde, içerisinde bulunduğu durum onu hayatın sertliğine çok daha çabuk alıştırmaya başlamıştır. Yaşı 17 olduğunda artık tam bir denizci olma yolunda açık denizlere çıkmaya başlamıştır. Sonrasında fok avcılığı işine girmiş; tehlike dolu bu yaşama kendisini iyice alıştırmıştır. Çektiği bu zorluklar onu hayata karşı çok daha güçlendirmiş ve artık büyüdüğünü kendisine hissettirmiştir. Fakat artık ölümlü burun buruna yaşamaktan vazgeçmek istemiş ve evine döndüğünde Hint kenevirini imalathanesine girmiştir. Burada saat başına 4 sente çalışmış ve zaten alışık olduğu yoğun çalışma temposuna karşı mücadele etmeye devam etmiştir. Beden gücüyle hayatını kazanan London, artık bundan bıkmış ve yazarlığa olan inancını hep yukarda tutmaya çalışarak yazılarını yazmaya başlamıştır. Denizcilik yaptığı yıllarda Japonya'da bir tayfuna yakalanmıştır. Daha sonra bu olayı yazıya dökerek bir edebiyat yarışmasında birinci olarak 25 dolarlık ödüle sahip olmuştur. Yaşadığı maceraları sürekli olarak kaleme alıp yazı yeteneğini gün geçtikçe güçlenmiştir. Bunun yanı sıra, sürekli bir işte çalışması gerektiğini düşünmüş; arayışları sonucu elektrik santralinde kömürcülük işinde çalışmaya başlamıştır. London, her yerde standart olan saatte on sentlik ücretin de altında; normal iş yükünün oldukça üzerinde çalıştırılmıştır. 7 gün boyunca günlük olarak 10 saat insanüstü bir çabayla çalışmak durumunda kalmıştır. Tüm bunlara karşılık da ayda sadece 30 dolar kazanabilmiştir. London bunun sonucunda pes etmiş ve bu işten çıkarak kendisini tren yolcularına atmıştır. Avarelik yapmaya başlayarak Amerika'yı karış karış gezmeye koyulmuştur. Bu gezide yaşadıklarından, 1890'lı yılları yansıtan *Demiryolu Serverileri* adlı romanında bahsetmiştir. Fabrikalarda yaşadığı tecrübeleri de çoğu

³ 18.yüzyılın sonlarında fabrikalarda günde ortalama olarak 16 saat çalışan işçiler, zamanla bu duruma tepki göstermiş; yeni taleplerle işverenlerin karşısına çıkmıştır. 19.yüzyılın ortalarında ise Amerika ve İngiltere yasal olarak çalışma saatinin 10'a indirilmesini onaylamıştır. Fakat daha sonra işçiler çalışma saatinin günde 8 saate düşürülmesini; kalan 16 saatin 8'inin dinlenme ve kendilerine vakit ayırma, 8'inin de uyuma saati olarak belirlenmesini istemiştir. Bu doğrultuda örgütlenerek, düzenledikleri grev ve gösteriler sonucunda 1.Enternasyonal'in 1866'daki kongresinde, 8 saatlik iş gününe yasal olarak hak kazanılmıştır (Çelik ve Aydın: 2004).

kitabında bahsederek Sanayi Devrimi'nin ve çalışma yaşamının olumsuzluklarını anlatmıştır. Toplumsal durumu ve çalışma hayatını gözlemleyerek fabrikalarda yaşadığı şeyler onun, *Demir Ökçe*'de ve *Uçurum İnsanları*'nda sistem eleştirileri yapmasına zemin hazırlamıştır. London, sonrasında evine dönmüş ve tekrardan çalışmak zorunda kalmıştır. Bu sefer de bir çamaşırhanede ütücü olarak bir iş bulmuştur. *Martin Eden* adlı romanında da buradaki tecrübelerini anlatarak önemli konulara değinmiştir. Sonraki yıllarda Yukon'a altın avcılığı için gitmiş ve birçok eserinde Alaska ile ilgili anılarından bahsetmiştir. (Haley, 2012: xviii).

Yazdıklarını dergilere göndererek geçimini sağlamaya çalıştığı yılları geride bırakan ve şöhrete kavuşan London, gözlem gücünü ve yazı kalitesini gün geçtikçe geliştirmiştir. Dünyada en çok satan ve en çok farklı dile çevrilen yazarlar arasına girerek ününe ün katmıştır. Ayrıca iki evliliği bulunan yazar, ilkini Bess Madern ile 1900 yılında yapmış ve 1904 yılında boşanmıştır. Diğer evliliğini ise 1905 yılında Charmian Kittredge ile yapmıştır. Son zamanlarını California'da satın aldığı çiftliğinde sakin bir şekilde geçirmiş ve 22 Kasım 1916 yılında üremi yüzünden hayatını kaybetmiştir. Kimi iddialara göre London'ın intihar ettiği konusu geçmektedir. Fakat onun, hastalığının sebep olduğu acıyı azaltmak için kullandığı morfin sebebiyle öldüğü ve bu iddianın gerçek olmadığı belirtilmektedir. (Budun, 2015: 47-55).

Jack London'ın Siyasi Konumu

Yaşamının büyük çoğunluğunu Birleşik Devletler'de geçiren Jack London, çocukluğundan itibaren yaşadığı olayların etkisiyle dünya görüşünü oluşturmuştur. *"London, alt sınıftan işçilerin hayatları boyunca köle gibi çalışıklarına ve kendilerine asla fırsat eşitliği tanınmadığına şahit olmaktadır"* (Haley, 2012: xi). Çok küçük yaşlarda beden gücüyle başladığı işler onu düşünmeye ve sorgulamaya itmiş; dünya görüşünü şekillendirmeye başlamıştır. Oakland Kütüphanesi onun yaşamında önemli bir yer tutmuştur. Çocukluğundan itibaren oldukça çok okuma yapan London, denizcilik yaptığı yıllarda da dünya klasiklerinden *Anna Karenina*, *Madame Bovari* gibi kitapları okumuştur (Stone, 2012: 56). İşten artakalan zamanlarını okumakla geçirmiş, siyasi kitaplara göz atmış ve *Komünist Manifesto*'yu okuyarak siyasi bilincini oluşturmaya başlamıştır (Stone, 2012 : 84). *Nasıl Sosyalist Oldum* adlı denemesinde Jack London siyasi görüşünün hangi aşamalardan sonra oluştuğunu anlatarak açıklamıştır. Uzun yıllar boyunca fizik gücüyle çalıştığını, işçi sınıfına mensup olduğunu söylemiştir. İşverenlerin, işçilere karşı olan tutumlarını gözlemlemiş ve çalışma hayatından nefret ederek kendisini tamamen yazar olmaya şartlamıştır. Yaşadıkları onun dış dünyaya karşı bir duruş oluşturmaya sebep olmuştur (London, 2016b: 148-150). Ayrıca yazarın *Sınıf Savaşına Önsöz* adlı 1905 yılında kaleme aldığı yazısında görüşü ile ilgili şu yorumu yapmıştır:

"Kapitalistlerin önce ve her daim bilmesi gereken, sosyalizmin insanların eşitliği üzerine değil, eşitsizliği üzerine kurulu olduğudur. Sonra

bilinmelidir ki, sosyalizm mümkün hale gelmeden hiçbir ruh temiz doğmayacaktır. Sosyalizmin olması gerekeni değil, var olanı sorun edindiği de bilinmelidir. (...) Vicdanı amansız bir kararlılıkta adil olanı talep eder –ne fazla ne eksik- sadece adil olanı” (London, 2018: 50, 51).

Yine aynı denemesinde sınıf çatışması ile alakalı olarak da güçlü bir propaganda yapmıştır:

“Burjuva zihninde sınıf mücadelesi dehşet verici, korkunç bir şeydir; oysa sosyalizm tam da budur –mülksüz işçilerle mülk sahibi efendileri arasındaki, dünya çapında bir mücadele. İşçi sınıfı, toplumsal evrim süreci içinde, (eşyanın doğası gereği) sermaye sınıfının egemenliğine başkaldırmak ve onu devirmekle yükümlüdür. Sosyalizm tehdidi budur ve sosyalizmi onaylayıp kendimi onun taraftarı saymakla, saygınlığımı kaybetmeyi göze almış oluyorum” (London, 2018: 50).

Ayrıca bir zamanlar London'ın bireyci bir yanının da olduğu bilinmektedir. Bunu, yaptığı Nietzsche okumaları sonucunda oluşturmuştur. Hatta kitabında “*Martin Eden*”ı bireyci bir karakter olarak betimlemiştir. Siyasi anlamda ise *Karl Marx*'ın görüşlerine önem vererek sosyalist düşünceyi benimsemiştir. Bunun dışında *Herbert Spencer* ve *Charles Darwin*'in eserlerini okuyarak evrim düşüncesine olan ilgisini artırmıştır (Haley, 2012: 55). Jack London'ın o yıllarda not defterine: “*İnsanlık tarihi, baştanbaya, sömürülenlerle sömürülenlerin kavgasıyla dolu... Darwin'in incelemeleri nasıl insanoğlunun gelişimini gösteriyorsa, sınıflar arasındaki bu kavganın tarihi de, bizlere iktisadi uygarlığın gelişimini göstermektedir.*” ifadelerini yazdığı söylenmektedir (Stone, 2012: 84).

Jack London hayatı boyunca burjuvaziye, kapitalizme her zaman için öfke duymuş ve eleştirilerini dile getirmiştir. Çünkü o, sistemin ne şekilde işlediğinin, beden gücüyle çalışan işçilerin nasıl sömürüldüğünün oldukça farkındadır. İstiridye korsancılığı yaptığı yıllarda, bir gece arkadaşlarıyla birlikte başka balıkçıların gemisini yağmalamıştır. Yaptığı eylemi şu şekilde savunarak kapitalizm hakkında ne düşündüğünü açıkça ortaya koymuştur:

“Yaptığım hırsızlıktı, kabul ediyorum; ama kapitalizm ruhuna tamamen uygundu. Kapitalist; vergi indirimleri, güveni kötüye kullanma ya da senatörler ve yüksek mahkeme yargıçlarını satın alma yoluyla hemcinslerinden çalar. Ben biraz incelikten yoksundum. Tek fark da buydu. Bir silah kullanmıştım” (London, 2018: 22).

Gençlik yıllarında görüşlerini giderek sağlamlaştıran London, şöhret olduktan sonra da sınıf mücadelesinde rol alarak sosyalist derneklere bağış yapmış; konferanslara konuşmacı olarak katılmıştır. Olgunluk yıllarında kaleme aldığı *Devrim* (1905) adlı yazısında da şunları belirtmiştir:

“Devrimciler keskin bir ahlaka ve insanlığa büyük saygı duymaktadırlar ama ölüme karşı besledikleri saygı çok azdır. Bir ölüm kültürüyle

yönlendirilmeyi reddetmektedirler. Kurulu düzenin egemen geleneklerine karşı duydukları inançsızlık, burjuva anlayışa çok şaşkırtıcı gelmektedir. Devrimciler, burjuva toplumunun sevgili ahlak kurallarını ve tatlı ülkülerini hor görmekteyler” (London, 2010a: 9).

Jack London'ın Eserlerinde Çalışma Koşulları

Jack London eserlerini oluştururken gözlem gücünden yararlanmış ve tanık olduğu olayları eserlerine yansıtmıştır. Fabrikalarda yıllarca çalışarak, beden gücüyle geçimini sağlamış ve yoğun çalışma koşullarına en yakından tanık olmuştur. Ayrıca karşılaştığı yoğun çalışma koşulları onu hem fiziksel hem de ruhsal olarak yıpratmıştır. Bu durumdan kurtulmak amacıyla da bir zaman sonra tüm gücünü yazarlık için harcamaya başlamıştır. London'ın eserlerinde anlattığı bu çalışma koşulları işçilerin örgütlenmesine ve yeni haklar talep etmesine yol açmıştır. İşçilerin örgütlenmesini istemeyen işverenler de bu duruma baskı ve şiddet ile yanıt vererek sınıf çatışmalarına neden olmuştur.

Jack London'ın eserlerinde bahsettiği çalışma koşullarına ve işçilerin durumuna göz atacak olursak, *Meksikalı* adlı öyküsünde şu ifadeler bulunmaktadır:

Aç, solgun yüzlü altı bin işçiyi günde on sente çalışan yedi-sekiz yaşlarındaki küçük çocukları görüyordu. Boyahanelerde çalışan adamları, o yürüyen cesetleri görüyordu. Babasının, boyahanelere intihar hücreleri adını taktığını ve orada bir yıl çalışmanın ölüm demek olduğunu söylediğini hatırladı (London, 2016c: 27).

Bu ifadelerden anlaşıldığı üzere çocuk işçiliğinin oldukça önemli boyutlarda olduğu ve çok erken yaşlara kadar indiği görülmektedir. İşçilerin tümünde bir ruhsuzluğun hakim olduğu ve artık kendilerine yabancılaştıkları anlaşılmaktadır. Yoğun saatler ve aşırı iş yükü altında çalışan işçiler tüm bunların yanında bir de tehlikeli koşullar altında çalışmaktadır. Boyahanelerde çalışanların büyük tehlikede oldukları ve bir zaman sonra da bu durumun onları ölüme kadar götürdüğü bilinmektedir.

London'ın bir diğer önemli öyküsü *Dönek*'e bakacak olursak; Johnny adında gittikçe makineleşmeye başlayan bir çocuk işçi anlatılmaktadır. 7 yaşında dokuma fabrikasında çalışmaya başlayan Johnny, parça başı ücret sistemi ile haftada 2 dolar kazanmaktadır. Yaptığı iş yıllar geçtikçe onu monotonlaştırarak, hayal kurmayı bile bırakacak duruma getirmiştir.

Yanan Güneş adlı romanda maden çalışanları genelde günlük olarak 5 dolar kazanmaktadır. Fakat başkarakter olan Elam Harnish kendi madenindeki işçilere günlük 16 dolar ödemektedir. Bu işçiler günde 8 saat mesai yapmaktadır (London, 2010b: 101, 102). Romandaki bir başka işçi Jones, odunculuk yaparak gün bazında 12 saat çalışma ile 1 dolar 60 sent kazanmaktadır (London, 2010b: 154). Romanın başkarakterlerinden olan Bayan Mason stenograflıkla uğraşmakta ve aylık olarak 65

dolar kazanmaktadır (London, 2010b: 165). Elam Harnish'in bürosunda çalışan Mason'un maaşı daha sonra ayda 75 dolara çıkarılacaktır (London, 2010b: 174). Hatta 6 ay sonra maaşı bu sefer de 90 dolar olacaktır (London, 2010b: 197).

Bir başka roman *Uçurum İnsanları*'nda Doğu Londra'da bir kahvede çalışan İrlandalı Eyethorne sabah 7, akşam 11 çalışmasına karşılık olarak haftalık 5 şilin almaktadır. Buna ek olarak bir de yemek verilmektedir (London, 2015: 134).

Bir başka roman *Uçurum İnsanları*'nda Doğu Londra'da bir kahvede çalışan İrlandalı Eyethorne sabah 7, akşam 11 çalışmasına karşılık olarak haftalık 5 şilin almaktaydı. Bunun yanında bir de yemek verilmekteydi (London, 2015: 134). London, o zamanların İngiltere'sinde haftalık 21 şilin yani 5, 25 dolar parayla geçinmeye çalışan birçok aile olduğunu belirtmektedir (London, 2015: 177, 178). Yine aynı romanda ceket imalathanesinde çalışan kadınların 12 saat çalışma ile yaklaşık 25 sent ücret aldıkları, pantolon imalathanelerinde ise bu rakamın 75 sent ve 1 dolar arasında olduğu belirtilmektedir (London, 2015: 181). Ayrıca kadın işçilerin azımsanmayacak kadar fazla olduğu Doğu Londra'da bir kadın işçinin günde 14 saatlik bir çalışma sonucunda haftalık olarak 5 şilin kazanmakta olduğu bilgisi verilmektedir (London, 2015: 183). Londra'da yaşayan işçilerin aldıkları maaşlar hakkında derin bir inceleme yapan Jack London durumu şu şekilde açıklamaktadır:

“Zengin ticarethanelerde çalışanlar yemek dahil haftada altı günde on altı saat çalışarak 1, 50 dolar kazanıyorlar. Sandviç satan adamlar günde 27 sent kazanarak geçiyorlar. Seyyar satıcıların ve seyyar meyve satıcılarının haftalık ortalama kazançları 2, 50 dolar ile 3 dolardan fazla değil. Doklarda çalışanlar hariç, vasıfsız işçilerin haftalık kazançları dört dolardan az. Dok işçileri ise haftada ortalama 2 dolar ile 2, 25 dolar arasında bir para kazanıyorlar. Bu rakamlar kraliyet komisyonunun bir raporundan alındı ve hepsi gerçek” (London, 2015: 182).

Çalışma koşullarından bahsedilen diğer eserlere bakacak olursak, *Demir Ökçe*'de haftalık ücreti 90 sent olan Chicago'lu kadınların olduğu belirtilmektedir (London, 2016a: 53). Bir başka önemli eseri olan *Martin Eden*'de ise Martin adlı karakterin çamaşırhanede ütücülük yapması karşılığında 30 dolar alacağı söylenmektedir (London, 2016d: 158). Ayrıca aynı romanda çalışma koşullarını anlatırken *Jackson'ın Kolu* adlı bölümde makine tarafından kolu koparılan Jackson adlı işçiden bahsedilmektedir. Kaza anını anlatan Jackson şunları söylemektedir:

“Bir elimle kayışı tuttum, öteki elimle de taşa uzandım. Kayış dişliden çıktı mı diye baktım, yani sağ elimle bu işi yaptım sanmıştım, oysa kayış takılı kalmış, çabucak taşı alayım diye uzandım, derken kolumu kaptığı gibi çevirdi dişli. İşte, kayış çıkmamış meğer” (London, 2016a: 40).

İş kazalarının genel olarak mesai saati bitimine yakın olduğu ve işçilerin fazla mesaiye kaldıkları için aşırı yorgun oldukları anda gerçekleştiği söylenmektedir.

Yoğun çalışma saatlerinin ve güvensiz çalışma ortamlarının işçilere geri dönülemez zararlar verdikleri gözlemlenmektedir.

Jack London'un Eserlerinde Sınıf Çatışması⁴

Demir Ökçe romanında Jack London kapitalizmin açmazlarından bahsederek, bu sistemi sert bir şekilde eleştirmiştir. Bu eserde anlattığı despotik yönetime *Demir Ökçe* adını vermiş ve şu şekilde açıklamıştır: “*Siz ve emek ve hepimiz, insanlık tarihinin sayfalarını görülmedik bir despotizmin demir ökçesi altında ezileceğiz. Evet Demir Ökçe, despotizme bu adı verebiliriz. Yerinde bir ad bu evet, Demir Ökçe*” (London, 2016: 136). Aşırı üretim baskısı işçiler üzerinde olumsuz etkiler yaratarak, işçilerin tepki göstermelerine neden olmuştur. İşçilerin gösterdiği bu tepkiler grevleri, sendikalaşmayı da beraberinde getirmiştir. Bunun sonucunda işçiler örgütlenme çabalarına girişmiş ve işçi sınıfı tam olarak oluşmaya başlamıştır. Örgütlenen işçi sınıfı karşısında baskın duruma geçmek isteyen sermaye sınıfı da sert yaptırım ve müdahalelerle sınıf çatışmasını ilerletmiştir. Greve gidilen iş yerlerinde patronlar; işçilerin üzerine grev kırıcıları⁵ göndererek grevleri önlemeye çalışmışlardır. Bu grev kırıcılar patronların emrinde çalışarak, fabrikalarda oluşan grevleri şiddet kullanarak bastırmakla görevlendirilmiştir.

Emek ve sermayenin sınıf olarak çatışması kapitalist ekonominin temel yasası olan artı-değer⁶ kavramı ile doğrudan ilişkilidir. *Demir Ökçe*'de bir ayakkabı

---

⁴ Marx'a göre toplumsal olarak, sınıflar ikiye ayrılmaktadır. Üretim araçlarını elinde bulunduran sermaye sınıfı ve sadece emeğe sahip olan işçi sınıfı bu gruplaşmayı oluşturmaktadır (Arslan, 2004: 4). Bu iki sınıf arasında süregelen çekişme de sınıf çatışmalarını oluşturmaktadır. Sınıflar arasındaki ilişkinin ana noktası olarak da eşitsizlik kavramı öne çıkmaktadır. Bu bağlamda iktidar yapısı ve güç ilişkileri kavramlarının incelenerek açıklanması için sınıf teorisi ve elit teorisi ortaya konulmuştur. Sınıf teorileri ise kendi arasında *Marxist Sınıf Teorisi* ve *Weberci Sınıf Teorisi* olarak ikiye ayrılmaktadır. Karl Marx üretim ilişkilerini, Weber ise pazar ilişkilerini çalışmanın ana konusu olarak belirlemiştir (Arslan, 2004: 1-3).

⁵ Grev kırıcı: Sermaye sahipleri tarafından görevlendirilmiş, işçilerin greve gitmeleri halinde; bu grevlerin amacına ulaşamaması için şiddet kullanarak işçilere zarar veren paramiliter yapıdaki kişilerdir (London, 2016a: 151).

⁶ Kapitalist sistemde üretim ilişkileri incelendiğinde, sınıf çatışmasının ana noktasının bu ekonomik sistemden kaynaklandığı görülebilmektedir. Ücret sistemi ile çalışan işçilerin üretimde ortaya çıkardığı ürünlerin bir kısmı sermaye sınıfına zenginlik yaratmaktadır. Sermaye sınıfının işçiler tarafından ortaya konan artı değer ile onlar üzerinden bir sömürü yarattığı görülmektedir. Bu durumu açıklayacak olursak: “*Üreticinin emeği iki bölüme ayrılır. Emeğin bir bölümü eskisi gibi üreticilerin geçimi sağlar. Biz bunu zorunlu emek olarak adlandırırız. Bu emeğin diğer bölümü egemen sınıfın geçimine hizmet eder. Bunu ise, artı-emek olarak adlandırırız*” (Mandel, 1998: 10). İşçinin

fabrikası örneğiyle sanayi sürecini elen alan London, bu konu ile alakalı şu örneği vermektedir:

"Bir ayakkabı fabrikasını ele alalım. Bu fabrika deri satın alıyor ve bu deriyi ayakkabı haline getiriyor. Deriyi alırken yüz dolar ödediğini kabul edelim. Bu derinin alış değeri yüz dolar yani. Deri, fabrikadan ayakkabı biçiminde çıkarken, diyelim değeri iki yüz dolar. Ne oldu? Derinin değerine yüz dolar eklendi. Nasıl eklendi? Şimdi bunu inceleyelim. Sermaye ve emek birleşerek bu yüz dolarlık değeri ekledi. Sermaye fabrikayı, makineleri sağladı, bütün masrafları karşıladı. Emekçi, emek verdi. Sermaye ve emeğin ortak çabasıyla, bu yüz dolarlık değer oluştu. (...) Bu yüz doları emekle sermaye ortak ürettiklerinden, şimdi paylaşacaklar. Bu paylaşma, istatistiklere göre kesirli sayılar gösteriyor; gelin kolaylık olsun diye yuvarlak rakam alalım. Sermaye payına elli dolar alıyor, emek, ücret adı altında, kendi payına elli dolar alıyor. Bu paylaşma üzerine yapılan kavgayı gürültüyü konumuzun dışında bırakacağız" (London, 2016a: 127, 128).

London bu ifadelerden sonra dipnot olarak; her iki sınıfın da bu paylaşımından alabileceklerinin en fazlasını istediklerini ve bunun üzerine çıkan anlaşmazlıkların olağan olduğunu belirtmektedir. Kapitalizm içerisindeki bu ortak ürün paylaşma sorunu, sınıf çatışmasının temelini oluşturmaktadır.⁷

Demir Ökçe romanının başkahramanı -sendika lideri- Ernest Everhard, küçük burjuva sınıfına mensup olan Bay Calvin ve Bay Kowalt ile ayakkabı

ortaya koyduğu artı-emek, sermayedarların cebine giden kısımdır ve işçilerin sömürülmelerindeki en önemli faktörlerden biridir. Sınıf çatışmalarının en temel nedeni olarak görülen bu duruma Mandel (1998: 26) Marksist Değer Kuramı ile açıklama getirmektedir: "*Artı-değer, toplumsal artı ürünün para biçiminden başka bir şey değildir, yani ücretli işçinin üretiminin üretim araçları sahiplerine karşılıksız bıraktığı bölümün para biçimidir.*" Ayrıca Mandel'in örnekleştirdiği gibi açıklayacak olursak da; orta çağdaki serflerin haftada üç gün kendi topraklarında çalışarak zorunlu emeği, üç gün de feodal beylerin tarlasında hiçbir ücret almadan onun için artı emeği üretmektedir. Feodal sınıfı zenginleştirmek adına ortaya koyduğu, harcadığı emeği işçinin veya köylünün sömürüsüne yol açmaktadır (Mandel, 1998: 11).

⁷ "*Bugüne kadarki tüm toplumların tarihi sınıf mücadelelerinin tarihidir*" (Marx ve Engels, 2012: 38). Marx ve Engels'in bu ünlü sözü toplumların verdiği sınıf savaşlarının aynı zamanda da kendi toplumlarının tarihi olduğunu belirtmektedir. İfadesinin devamında ise: "*(...) ezen ile ezilen birbirleriyle kesintisiz bir biçimde karşı karşıya gelmişler, kimi zaman örtülü, kimi zaman açık, her seferinde ya toplumun bütünüyle devrimci bir yeniden kuruluşu ya da çatışan sınıfların ortak yıkımıyla sonuçlanan bir savaş içerisinde olmuşlardır*" (Marx ve Engels, 2012: 39-40). Buna göre sınıflar arası yaşanan bu çatışmalar, toplumun gidişatına yön veren önemli olgulardır.

fabrikası örneği ile başlayan hararetli bir tartışmaya girmiştir. Konuşmanın devamında verilen örnekte; sermaye sınıfı ve işçi sınıfının aldıkları payların tüketilmesi sorunu ele alınmaktadır. “Emek, üretimin satın alabileceği tüm ürünü tüketir” (London, 2016a: 129). İşçi sınıfı ücretini sonuna kadar kullanmak zorunda kalarak bitirecek fakat sermaye sınıfı için aynı şey olmayacaktır. İşçi sınıfı geçimini sağlayabilmek amacıyla büyük kısmını harcamak, diğer bir kısmını da zor günler için saklamak zorundadır. Bu küçük kısım ileride meydana gelebilecek hastalık durumları, yaşlılık için yatırım ve yaşamsal gereksinimlerini karşılayabilmek amacıyla saklanmaktadır. Sermaye sınıfı da kendi payını tamamen tüketmemektedir (London, 2016a: 129). Bu durumu sendika lideri Ernest şu şekilde açıklamaktadır:

“Sermaye kendi payına düşeni tüketseydi, sermayeler toplamı hiç artamayacaktı. Hep aynı kalacaktı. Birleşik Devletler’in ekonomik tarihine bakacak olursanız, toplam sermayenin sürekli bir artış gösterdiğini görürsünüz. Dolayısıyla sermaye, payına düşeni tüketmez” (London, 2016a: 129).

Sonrasında sermaye sınıfı için ortaya çıkan üretim fazlasının ne olacağı tartışılmaktadır. Üretimin tamamını harcayan emek zaten bu değeri tüketemeyecektir. Aynı şekilde sermaye sınıfı da belirli bir yere kadar tüketebilecektir. Bunun sonucunda bu üretim fazlasının yurt dışına satılacağı söylenmektedir. Bu üretim fazlası mallar kaynaklarını geliştirmemiş ülkelere satılarak yeni pazar arayışları doğuracaktır (London, 2016a: 130, 131). Kaynaklarını geliştirmiş güçlü ülkeler yıllarca birbirleriyle ticaret ilişkisinde olduklarından artık kaynaklarını geliştirmemiş ülkelere satmak zorundadırlar. Bu gelişmemiş ülkelerle yaptıkları ticaret sonucunda onlardan belirli miktarda para ya da altın almaktadırlar. Fakat gelişmemiş ülkelerde para ve altın bulunmadığında ticaretin nasıl uygulanacağı sorusunu yönelten Ernest, Bay Kowalt’tan hisse senetleri ve imtiyazlar cevabını almaktadır. Gelişmemiş ülkeler muhtaç olduğu malları almak zorundadır ve bunları belirli imtiyazlar şeklinde karşılayabilmektedir. Ernest, Birleşik Devletler ve Brezilya örneği üzerinden konuyu şu şekilde açıklamaktadır:

“Birleşik Devletler, Brezilya’dan kendi üretim fazlasına karşılık hisse senedi ve imtiyazlar alır. Bu ne demektir? Bu, Birleşik Devletler, Brezilya’daki demiryollarının, fabrikaların, madenlerin ve de toprakların sahibi oluyor demektir” (London, 2016a: 132).

Belirli imtiyazlar veren gelişmemiş ülke, önünde sonunda kaynaklarını geliştirecek ve bu sefer de o ülke üretim fazlasına sahip olacaktır. Bu durumda kaynaklarını geliştirmiş olan ülke, geliştirmemiş olan bir başka ülke aramaya koyulacaktır. Bu döngü sürekli bir şekilde işleyecektir. Fakat bunun sonunda dünyadaki tüm ülkelerin kaynaklarının gelişip artık hiçbir ülkeye üretim fazlasını satamayacakları durumla karşı karşıya kalacaklardır. Ülkelerin ellerindeki üretim fazlasından nasıl kurtulacaklarının sorusunu Ernest, Bay Calvin ve Kowalt’a yöneltmektedir. Tüm

ticaret kanunlarının uygulandığı, kapitalist ekonominin sınırlarının zorlandığı bu tartışmada, Ernest'in yönelttiği soru karşısında pek bir çözüm üretilememiştir. Bunun üzerine Ernest, üretim fazlasından kurtulmanın yolu olarak bu malların denize atılarak çözüme ulaşılabileceğini söylemektedir. Ernest'in sunduğu çözüm karşısında şaşırın Calvin ve Kowalt, çözümün doğru olduğunu söylemekte fakat aynı zamanda saçma bulmaktadır. Bu yorum karşısında Ernest, tekeller karşısında var olma mücadelesi veren küçük burjuva sınıfın makine kırıcılık yaparak çözüme ulaşamayacaklarını belirtmektedir. Ekonomi tekelleri yani burjuva sınıf, sanayileşen dünyada makinelerin yok olmasına asla izin vermeyeceklerini ve onlardan çok daha güçlü olduklarını söylemektedir. Aynı zamanda makinelerin yok olmasını istemeyen bir başka sınıfın da işçi sınıfı olduğunu ve onların da orta sınıftan çok daha güçlü olduklarını belirtmektedir. Sanayi Devrimi'nin ardından *Ludistler* olarak bilinen makine kırıcılar ortaya çıkarak tekellere savaş açmışlardır. Sendika lideri Ernest, sanayi öncesi döneme dönmek isteyen makine kırıcıların yönteminin şu an için ilkel olduğunu söylemektedir. Şimdiki mücadele yönteminin, orta sınıfın yapmaya çalıştığı gibi, makinelere zarar vermek değil onlara sahip olmaktır ifadesini kullanmıştır (London, 2016a:134-136).

Marx'a göre (2012: 50) makine kırıcılar⁸ saldırılarını sürdürerek sanayi öncesi topluma geri dönmeyi hedeflemektedir. Bunun için üretim gereçlerine saldırarak yabancı mallara, makinelere zarar verip fabrikaları yakar ve sanayi öncesi işçilerinin konumuna geri dönmek isterler.

Kitabın bir bölümünde Ernest ve Bay Asmunsen bir tartışmaya girmektedir. Ernest toplumsal sınıfları büyüklüklerine göre açıklamaktadır. Buna göre en büyük üç toplumsal sınıf olarak; sermaye sahibi yönetici sınıf yani *plütokeras*⁹, orta sınıf yani *küçük burjuva sınıfı* ve son olarak da emek gücüyle geçimini sağlayan *proletaryayı* tanımlamaktadır.¹⁰ (London, 2016a: 137). Bay Asmunsen sahip olunan gelir bakımından işçi sınıfının güçsüz olduğunu söyleyerek eleştiri yönelmektedir. Fakat Ernest, toplumun büyük bir kısmını proletaryanın oluşturduğunu belirterek, orta sınıfın gittikçe yok olacağını söylemektedir. Ayrıca toplumsal servetin gelip geçici olduğunu, işçi sınıfının doğal olarak sahip olduğu kas gücünün varlığını

⁸ “(...) *On dokuzuncu yüzyılın başlarında Britanya'da, Ned Ludd'dan ilham alan tarım işçileri kendilerini işsiz bırakan makineleri parçaladılar. Ludist terimi yeni teknolojiye karşı çıkan insanları anlatmak için kullanılır oldu, ancak teknolojik gelişmelerden birçok insanın yaşamını daha iyi hale getirmek yerine kötüleştirdiği bir ekonomik sistemde, bu tür bir karşı çıkış tümiyle rasyonel olabilir.*” Bu ifadeler adı geçen eserde makine kırıcılar kavramını açıklamak amacıyla eseri yorumlayan Phil Gasper tarafından yazılmıştır.

⁹ Ernest Everhard, Demir Ökçe adlı eserde genel olarak, “plütokrasi” kavramına “oligarşi” demeyi yeğlemektedir.

¹⁰ Kitapta yazar dipnot olarak; 1900 yılında yapılan sayım sonucuna göre sermaye sınıfının yüzde 1,9, orta sınıfın yüzde 29, proletaryanın da ortalama olarak yüzde 70 olduğunu belirtmiştir.

belirtmektedir. İşçi sınıfının mücadele etmek, oy vermek için kullanacağı kas gücünün hiçbir zaman yok olmayacağını söyleyerek; orta sınıfın bu savaşım içerisindeki durumunu şu sözlerle ortaya koymaktadır:

“Ama sizin gücünüz, iğreti. Elinizden alınabilir. Plütokrazi bile elinizden alıyor gücünüzü. Sonunda kökünden koparacak. Sonra artık orta tabaka diye bir şey kalmayacak. Siz, siz olmaktan çıkacaksınız, bizim sınıfımıza ineceksiniz. Proleter olacaksınız hepiniz. İşin güzel yanı o vakit, bizim gücümüze güç katacaksınız. Biz, sizi kardeş edineceğiz ve insanlık uğruna omuz omuza dövüşeceğiz” (London, 2016a: 138).

Demir Ökçe eserinde sınıf çatışmasının izleri tekellerin anlatıldığı bölümlerde görülebilmektedir. Tartışmada küçük burjuva sınıfına sert eleştirilerde bulunan Ernest, tekellerin; küçük işletme sahiplerini ve çiftçileri zarara soktuğunu anlatmaktadır. Tütün tekeliinden örnek veren sendika lideri; bu büyük başın piyasada baskı yaratıp tam olarak 400 tütüncü dükkânını iflas ettirdiğini söylemektedir (London, 2016a: 139). Zarara uğrayan küçük burjuvalar, işsiz kalan çiftçiler proleter sınıfa dahil olarak kol gücüyle çalışmaktan başka bir seçenek bulamayacaktır. Bunun yanında proletarya saflarına katılarak örgütlü mücadele içerisinde bulunursa da işçi sınıfına güç katmış olacaktırlar. Ernest'in sonuç olarak bahsettiği durum bu şekilde kendisini göstermektedir. Ayrıca sermaye sınıfı bu sınıf çatışması içerisinde işçi sınıfına üstün gelmek adına çeşitli yollara başvurmaktadır. Bununla ilgili olarak Ernest, şöyle bir ifade kullanmaktadır:

“Meslek adamlarının ve zanaatkârların köle olduklarını söyledim. Başka ne olabilirler ki? Her şeyden önce, bütün profesörler, papazlar, gazeteciler, plütokraziye hizmet ettikleri için sandalyelerinde oturabiliyorlar ve bütün bu insanlar, plütokraziye zararı olmayan ya da doğrudan yararı olan fikirleri yayıyorlar” (London, 2016a: 140).

Bir iktidar ya da yönetim, ekonomik olarak, siyasi olarak her anlamda toplumu kontrol altında tutmak istemektedir. *Demir Ökçe* romanında anlatıldığı gibi hükümetin ideolojisini yaymak amacıyla din adamlarına, eğitimcilere, basın mensuplarına, varlıklı ailelere propagandalarını yaptırmaktadır.

Eğer bu propaganda içine girmeyen olursa işinden atılır, yükselmesi engellenir ve işçiler gibi fabrikalarda çalışmaya, yoksullaşmaya maruz bırakılır. Ayrıca adı geçen bu mesleklerde çalışanlar topluma hitap etmek için geniş kitlelere kolaylıkla ulaşabilmektedirler (London, 2016a: 140). Bu konu ile alakalı olarak Illich (2018: 14); resmi kurumların insan ideolojisine, insan doğasına ve davranışlarına belirleyici rol oynadığını düşünmektedir.

İki sınıf arasındaki çatışmanın farklı alanlarda sürdüğü görülebilmektedir. Buna örnek verilecek olursa; *Demir Ökçe*'de *Anis Everhard*'ın üniversitede görevli olan profesör babası istifaya zorlanmış ve basın yoluyla onun hakkında karalamalara gidilmiştir. Eğitimi sektör haline getiren yönetici sınıf, fikirleriyle uzlaşma içinde olmayan bilim insanlarını saf dışı bırakmaya ve olayın üzerini

kapatmaya çalışmaktadır. Yazdığı kitap yüzünden yönetimle ters düşen babası hakkında şunları söyleyen Avis, durumu net bir şekilde açıklamaktadır:

“Babam, aslında seviniyordu buna. Özellikle mutluymuştu, çünkü “Ekonomi ve Eğitim” adlı kitabı yüzünden atılmıştı ve başına gelen, kitabında savunduğu fikirleri kanıtlıyordu. Eğitimin, kapitalist sınıfın baskısı altında olduğunu daha iyi kanıtlayacak bir delil olamazdı” (London, 2016a: 145).

Fakat sonuç olarak durum kanıtlanamamış ve tüm bunların üzerine bir de kitabı yasaklanmıştı. Tüm girişimler sonucunda kitabını tekrar yayınlatacak bir başka yayın evi dahi bulamamış ve sesini duyurmak için gazetelere başvurmuştu. Zaten yönetici sınıfın elinde bulunan basın buna hiçbir şekilde yer vermeyecek ve türlü çarpıtmalara başvurarak o kişiyi itibarsızlaştırmaya çalışacaktır. Profesörün kullandığı veya yazdığı ifadelerin farklılaştırılarak basına sunulması onun hedef gösterilmesine neden olmaktadır. Buna örnek olarak, *sosyal devrim* kavramını kullandığı yerde sadece *devrim* kelimesi yansıtılarak yani o ifadelere oldukça farklı anlamlar yüklenerek kendisi bir bozguncu olarak gösterilmekteydi. Egemen basında kendisine yer bulamayan proletarya normal olarak kendi dergilerini, yayınlarını çıkarmaktaydı. Genel olarak gönüllülük esasına göre işleyerek ayakta kalan yayınlar, işçi kesimi arasında okunmakta ve onları bilinçlendirmeye yönelik içerikler bulundurmaktaydı. Fakat önünde sonunda bu yayınlar da türlü baskı ve yasaklamalarla karşılaşmaktaydı (London, 2016a: 146, 147).

Jack London *Martin Eden* adlı romanında sınıfsal ayrımları Martin ve Ruth ismindeki karakterler üzerinden anlatmaktadır. Martin, burjuva bir ailenin kızı olan Ruth'a aşık olmuştur ve onun kalbini kazanabilmek için kendini geliştirmeye çalışmaktadır. Bu olaylar çerçevesinde burjuva ve proleter sınıfın ayrımları net bir şekilde gösterilmektedir. London *Demir Ökçe*'de Ernest adlı sendika lideri ile burjuva iş adamlarını tartışmaya sokarak sisteme sert eleştiriler getirtmiştir. Bu sefer aynısını *Martin Eden* üzerinden yapan yazar, burjuva sınıfının önüne Martin'i koymaktadır. Sınıfsal ve sistemsel eleştirilerle derinleştirdiği eseri aynı zamanda Jack London'un bizzat yaşadığı olayları anlatmaktadır. Kitapta, Martin ve Ruth'un arasındaki yaşam farklılıklarını belirgin bir şekilde işleyen yazar; işçi sınıfı ve burjuva sınıfının arasındaki uçurumun görülmesini sağlamaktadır. “*Maria Silva yoksuldu ve yoksulluğun hiçbir biçimi ona yabancı değildi. Ruth için ise yoksulluk boş olmayan bir varoluş biçimini simgeleyen bir sözcükten öte bir şey değildi*” (London, 2016d: 234).

Jack London'ın Eserlerinde Örgütlenme ve Toplumsal Hareketler

Jack London'ın eserlerinde örgütlenme temalı olaylara bakılacak olursa, *Demir Ökçe* adlı romanda işçilerin örgütlenme ve greve gitme süreçleri ile ilgili ayrıntılı bilgiler verilmektedir. Buna göre, *Ernest Everhard* adlı işçi lideri seçimlerde *Sosyalist*

Parti'den aday olmuştur. Bu seçime gereğinden daha da fazla önem veren işçi sınıfı, kendilerini mutlak suretle kazanmak zorunda hissetmektedir. Çünkü seçimlerden önce San Francisco'da gerçekleştirilen tramvaycılar grevi ve nakliyeciler grevi başarısızlığa uğramıştır. Hatta nakliyeciler grevi sert bir şekilde bastırılmıştır. İlk olarak birçok işçi kolluk kuvvetleri tarafından kafalarına cop darbeleri alarak öldürülmüş ve sonrasında da bu şirketin görevlendirdiği grev kırıcılar tarafından diğer işçilerin üzerine silahlarla ateş açılmıştır. Liman İşçileri Sendikası'nın da desteklediği bu grev kanlı bir şekilde işçilerin aleyhine sonuçlanmıştır. Tüm bunların üzerine karşı eyleme geçmek isteyen işçiler, örgütlenmelerini ve Sosyalist Parti'ye olan desteklerini daha da artırmaya başlamıştır. Sosyalist Parti'nin düzenlediği işçi konseylerine çoğu sendika katılmış; örgütlenme ve bilinçlenme anlamında büyük yol katetmiştir. Seçimlerin olmasına kısa bir süre kala Metal İşçileri Sendikası'nın desteğini alan makinistler, iki yüz bin olan sayılarını bu destekle birlikte sekiz yüz bine çıkartarak oldukça büyük ve etkili bir greve girişmiştir. Fakat diğer grevler gibi bu grevin sonucu da kanlı bir yenilgi olmuştur. Sermaye sınıfının paralı adamları olan grev kırıcılar, şiddete başvurmaktan geri durmamış ve birçok işçinin ölümüne neden olmuştur (London, 2016a: 150-153).

Demir Ökçe romanında anlatılan bu kargaşa içinde, proleter sınıfın, küçük burjuvaların ve yönetici sınıfın durumu London tarafından şu şekilde betimlenmektedir:

“Emek, daha önce hiç böylesine ezilmemişti. Sanayinin büyük kaptanları, parmakla sayılabilen iktidar sahipleri, bütün güçleriyle işveren sendikasının mücadelesine destek oldular. Bu örgütler, aslında orta burjuvazi örgütleriydi ve şimdi, zor günler, sarsılan piyasalar yüzünden canları tehlikeye düşmüştü, sanayinin büyük kaptanlarının yardımıyla örgütlü emeği korkunç bir yenilgiye uğratıyorlardı. Bu, güçlü bir örgüttü, güçlü bir işbirliği kurmuştu, ama bu işbirliği, orta burjuvazinin az sonra öğreneceği gibi, kurtla kuzunun yaptığı bir işbirliğiydi” (London, 2016a: 153).

Emek ve sermaye arasında geçen bu savaşa, küçük burjuva sınıfı da dahil olmaktadır. Sermaye sınıfının yanında yer alarak işçi sınıfının üzerine sürülmektedir. Fakat bunun sonucunda da hiçbir kazanç elde edemeyerek yok olacakları söylenmektedir.

“Orta burjuvazinin tümü ortadan kalkmış değildi. Sağlam iskeleti duruyordu daha; ama gücü kuvveti kesilmişti. Hayatlarını devam ettirebilen küçük imalatçılar ve küçük işadamları plütokrasinin ancak onlara göz yumdukları ölçüler içinde yaşayabiliyorlardı” (London, 2016a: 179).

Kitapta bahsedilen seçimler gerçekleştiğinde Sosyalist Parti, 1912 yılındaki seçimi kazanmıştır. Büyük ekonomi tekellerine yani plütokraziye karşı kazanılan bu seçim işçi sınıfı içerisinde büyük bir umut yaratmıştır. Fakat sermaye sınıfı hamlelerini yapmaktan geri durmamış ve tarım pazarındaki fiyatları düşürerek çiftçilerin zarar

etmesine neden olmuştur. Zarar eden çiftçiler sürekli olarak borçlanmış; tarım tekeline hisse senetleri ve borçlar aracılığıyla teslim olmak zorunda bırakılmıştır. Sonrasında da yaşamlarını devam ettirmeye ancak yetecek bir miktarla ücretli köleliğe boyun eğmişlerdir. Köylerini bırakıp şehre gidecek olsalar, yine sermayenin emrinde çalışmak durumunda kalmışlardır. Bu süreç içerisinde küçük burjuva sınıfı ve çiftçilerin yok olmasının an meselesi olduğu belirtilmiştir. Tüm bunların dışında plütokrasi hamlelerine devam etmiş; bu sefer de kiliseleri kullanarak emekçi sınıfın karalanması için uğraşmıştır. İlk olarak kiliseler aracılığıyla sosyalizmi ideolojik olarak dinsizlikle yaftalamış, Sosyalist Parti'nin oylarının azalmasına neden olmuştur. Ayrıca bunun yanında da *Köylü Partisi*'ne adamlarını sokan yönetici sınıf, desteğini buraya vererek *Sosyalist Parti*'ye olan desteği daha da azaltmayı amaçlamıştır. İşte işçi sınıfı böyle bir ortamda ve bu koşullar içerisinde mücadele etmiş; ayakta kalmak için çabalamıştır (London, 2016a: 181- 183).

London *Demir Ökçe*'de anlattığı durumlar sonucunda, o ülkede tüketimin azaldığını, işsizliğin arttığını ve alım gücünün de düştüğünü belirtmiştir. Ayrıca sermaye sınıfı çok daha fazla artı-ürüne maruz kalmıştır. Artı-üründen kurtulmanın yolu olarak da kaynaklarını geliştirmemiş ülkelere bu ürünleri pazarlamayı amaçlamıştır. Fakat bu ürünlerin tamamından kurtulamamış ve artı-üründen kurtulmanın başka yollarını aramışlardır. Jack London bunun için de yönetici sınıfın savaşlar çıkardığını ve bu yolla artı-üründen kurtulmayı amaçladıklarını belirtmiştir (London, 2016a: 184). London'un dışında bu görüşe katılan Huberman (2014: 38) da: "*Tekelci kapitalizm, mal ve sermaye fazlası için alan bulmak zorundadır ve tekeli kapitalizm var oldukça yeni savaşlar sürecektir.*" ifadesini kullanmıştır. Ayrıca Politzer de bu konu hakkında (2015: 305): "*Gerçekte kapitalizm, emperyalist aşamada, varlığını sürdürmek için savaşa gereksindir.*" demiştir ve kapitalist ekonominin varlığını sürdürmesi; ekonomik ve toplumsal olarak düzenleme yapabilmesi için savaşların istendiğini belirtmiştir. *Demir Ökçe*'nin son bölümlerinde de iki sınıf arasında büyük bir kanlı savaş çıkmış ve sınıf çatışmasının ne boyutlarda olduğu yansıtılmıştır.

Sınıf çatışmaların yaşandığı bir başka eser olan *Ay Vadisi*'nde de Oakland eyaletindeki işçilerin örgütlenmesi, sendikalaşmaların artması ve grev hazırlıkları Billy adlı karakter etrafında anlatılmaktadır. Atlara olan düşkünlüğü ve bilgisi oldukça fazla olan Billy, arabacılıkla uğraşmaktadır. Aynı zamanda amatör olarak boks sporuyla da uğraşarak zaman zaman para için maçlara da çıkmaktadır. Romanda arabacıların gittiği grev, diğer sektördeki işçilerin grevlere destek vermesi ve grev kırıcılara karşı girilen çatışmalar anlatılmaktadır. Ayrıca ilerleyen bölümlerde çamaşırvanede ütücülük yapan Saxonne isimdeki genç kızla evlenen Billy, doğaya çekilmeyi istemekte ve orada hayal ettikleri *Ay Vadisi*'ni bulmayı ümit etmektedir.

Bu romanda Billy tarafından sanayi öncesi çalışma koşullarına, çiftçiliğe bir özlem duyulmakta ve bu durum şu şekilde anlatılmaktadır:

"Her şey daha doğal, daha akla uygunmuş. Neler duyduğumu tam olarak anlatamıyorum, ama bugünün yaşamını da anlayamıyorum bir türlü. Sendikalar, grevler, her şeyin ters gittiği günler, işsizlik filan falan... Eskiden

böyle değilmiş. Herkes çiftçiymiş, karınlarını doyurmak için avlanırlarmış, yiyecekleri bolmuş ve yaşlı büyüklerine bakarlarmış. Oysa şimdi, her şey öylesine karışık ki, içinden çıkamıyorum” (London, 1994: 60).

Sanayileşen şehirlerin fabrikalara doluşan işçileriyle birlikte, çalışma yaşamı radikal bir şekilde değişmeye başlamıştır. İşçiler ücret karşılığında resmen sermaye sınıfının baskısı altına alınmıştır. Fakat hayatta kalmak ve ailelerini geçindirebilmek için çalışmak zorunda olan işçiler bu durumun farkında bile değillerdir. Hatta bu durumu özetleyecek bir konuşma Saxonne ve abisi Tom arasında geçmektedir. Örgütlü bir işçi olan Tom'a, Saxonne şu soruyu sormuştur: *”Modern makineler sayesinde elde edilen üretim fazlalığından söz ediliyor hep. Peki, şimdi böyle makinelerimiz var da neden bolluk içinde yaşamıyoruz?”* (London, 1994: 159)? İşçi sınıfı bilincinde olmayan Saxonne adlı kadın, üretim sonrası oluşan artı-ürünlerden ve bunların hemen hemen hepsinin sermayedarlara kâr olarak gittiğinden habersiz olarak sömürüldüklerinin farkında değildir. Ne kadar çok üretimde bulunursa bulunsun kendisi daha da fakirleşecek ve ücretli köle olarak yaşamına devam edecektir. Makinelerin emrinde çalışan işçilerin yarattığı değer ile ilgili Marx (1978: 385) şu yorumu yapmaktadır: *”Emeğin üretkenliğindeki diğer bütün artışlar gibi makine de, metallerin ucuzlatılması ve işinin kendisi için çalıştığı işgünü kısmını kısaltarak, karşılığını almadan kapitaliste verdiği diğer kısmını uzatmak amacıyla kullanır. Kısacası makine, bir artı-değer üretme aracıdır.”*

Sermaye sınıfı tarafından ezilen, sömürülen ve bir zaman sonra da bu sömürüye dur demek isteyip örgütlenen işçiler dört koldan grevlere başlamıştır. Grev hazırlığı sırasında, en büyük sorunu bilinçsiz işçiler oluşturmuştur. Çünkü greve destek verip güç kazandırmaları gereken yerde, grevcilerin tam karşısında durmuş ve onlara zorluk çıkarmışlardır. Billy, işveren tarafından gündeliğinin düştüğünü öğrenmiş; yaklaşmakta olan demiryolu işçileri grevini Bert ve Mary adlı arkadaşlarıyla tartışmıştır. Mary adlı karakter üzerinden Jack London, bir kısım işçilerin sendikalar hakkındaki görüşlerini şu şekilde dile getirmiştir:

“Siz hiç ağzınızı açmazsanız bir şey olmaz, dedi Mary. Bütün o sendika kışkırtıcıları ali kıran baş kesen olmuşlar demiryolu atölyelerinde, illet oluyorum doğrusu! İşleri güçleri milleti ayaklanmaya kışkırtmak. Durumu büsbütün berbat ediyorlar. Ben patron olsaydım, onları dinleyenlerin gündeliklerini düşürürdüm” (London, 1994: 131).

İşçiler örgütlenme konusunda zaman zaman farklılık göstermekte ve aralarında bölünmelerin olduğu durumlara da rastlanmaktadır. Fakat dönem itibarıyla yönetici sınıfın baskısı altında olmalarından dolayı, birlik olarak örgütlü mücadeleye katılmaları oldukça önemli durmaktadır. Ay Vadisi'nde yukarıda anlatıldığı gibi bir durumun olması sınıf mücadelesi açısından işçi sınıfı üzerinde olumsuz bir durum yaratmaktadır. İşçilerin sınıf bilincine varabilmeleri ve kazanım sağlayabilmeleri açısından sendikalaşmaları; işverenlerin karşısına güçlü bir şekilde çıkabilmeleri bu bakımdan oldukça önemli durmaktadır. Ayrıca grevlerin yarattığı toplumsal

hareketler işverenler ve hatta hükümetler açısından can sıkıcı olabilmekte; büyük çatışmalara zemin hazırlayabilmektedir. Grev konusu etrafında gelişen Ay Vadisi romanının bir bölümünde grev yanlısı örgütlü işçiler ile patron yanlısı sarı11 işçiler birbirine girmiştir. Birçok kişinin öldüğü bu kanlı olayda sarı işçiler hükümetin kolluk güçleri tarafından desteklenmektedir. Genel grevin güç kaybetmesine yol açan bu olaylar sonucunda işçi sınıfı güç kaybetmiş; her iki taraftan da çok kişi ölmüş, işçiler hapse gönderilmiştir (London, 1994: 160-162). Romanda yaşanan bu kanlı olaylardan sonra işçiler, sendikalardan ve federasyonlardan girişimde bulunmalarını isteyerek tekrar sokağa çıkma çağrısı beklemiştir. Fakat işçiler, işçi liderlerinin belirli ayrıcalıklar edindiklerini ve siyasi anlaşmalara bulaştıklarını kastetmiş; sınıf mücadelesini sekteye uğrattıklarını söylemiştir. Ayrıca işçi sınıfında genel olarak bir umutsuzluk hakim olmuştur. İşçiler, birbirleriyle olan dayanışmanın yetersiz olduğunu; sendikaların grev kazanacak güçte olmadığını ifade etmiştir (London, 1994: 187). Grevlerin zaman zaman başarısızlığa uğrayıp, işçi sınıfına oldukça güç kaybettireceği de ayrıca tahmin edilmektedir. Bu başarısızlıkların nedeninin, yukarıda anlatıldığı gibi, işçiler arasındaki birlik sorunu ve uygulanan sert müdahaleler olduğu söylenmektedir. Bu konuya ilişkin olarak Jack London da nedeni şöyle açıklamaktadır: “*Grevlerin başarısız olmasına neden tek bir sebep vardır şu dünyada; her zaman grevlerin yerini alabilecek sürüyle adamın varlığı. Şüphe götürmez bir gerçek bu*” (London, 2016b: 182). London, ihtiyaç fazlası işgücü ordusunun varlığı, yani toplumda yaşanan işsizlik sebebiyle ve aynı zamanda sınıf bilincine sahip olmayan, destek vermeyen işçiler sebebiyle de grevlerin başarılı olmadığını ifade etmektedir.

Grevler, işçiler için önemli kazanımlar getirebileceği gibi, ciddi kayıplar da yaşatabilmektedir. *Demir Ökçe*'de anlatıldığı üzere grevlerden şu şekilde bahsedilmektedir:

“Bir tür mücadele yöntemi olan grev, o akla sığmaz anarşik çağda çok sık uygulanırdı. Kimi vakit, emekçiler işi bırakırdı. Kimi vakit de, kapitalistler emekçileri çalıştırmazdı. Böyle anlaşmazlıkların yarattığı dehşet ve şiddet içinde, birçok mülk harap edilir, birçok hayat yitirilirdi. O vakitlerin başka bir geleneklerinden, lümpen erkeklerin karlılarıyla kavga ederken evdeki eşyaları kırıp dökme alışkanlıkları gibi, bu grevlerdeki kanlı olaylar bizim aklımızın almayacağı bir olgudur” (London, 2016a: 29).

London'ın 1890'lı yılların San Francisco'sunu anlattığı *Yanan Günışığı* adlı eserinde grev ve bunun yarattığı toplumsal hareketlerden de bahsedilmiştir. Tüm çevrede saygın bir kumarbaz olan Yanan Günışığı lakaplı *Elam Harnish* ekonomi tekellerine karşı, onların kurallarıyla oynayan güçlü bir adamdır. Bu eserde kapitalist sistemin işleyişini yansıtan ve aynı zamanda eleştiren yazar, *Demir Ökçe*'de yaptığından biraz daha farklı bir yol tercih etmiştir.

“Yanan Günışığı'nda London'ın kamuoyunu rahatsız etmeden sosyalizm

düşüncesini aktarma yöntemi şuydu: Demir Ökçe'de London doğrudan siyasal iktidara saldırmış, sosyalizm düşüncesine hazırlıksız ABD okuyucusu eseri irkiltici bulmuştu. London, Yanan Güneş'i'nde siyasal iktidarla doğrudan savaşmadan, iktisadi iktidara saldırmayı yeğledi. Toplumun iktisadi iktidarı ellerinde tutanlar tarafından nasıl sömürüldüğünü bireysel başarı öykülerinin aslında bir yanılsamadan ibaret olduğunu anlattı” (London, 2010b: 6).¹¹

Yanan Güneş'i romanında *Elam Harnish* denizyolları şirketlerinin tekelleşmesine karşı girdiği savaştan zaferle ayrılmış ve onlara kendi yöntemleriyle darbe vurmuştur. Ayrıca sendikaların topyekûn bir greve gitmesinin altında da Harnish'in hamleleri bulunmaktadır (London, 2010b: 170).

“Bir araya gelen İşverenler Sendikaları, karşılarında San Francisco'nun örgütlü 40.000 işçisini buldular. Lokantalara ekmek veren fırıncılar, ekmek arabası sürücüler, arkasından sütçüler, süt arabası sürücüler, tavuk yolucular greve katıldılar. Esnaf şartlarını ileri sürüp hak iddiasında bulundu ve bütün San Francisco gırtlığına kadar bir kaosa daldı” (London, 2010b: 170).

Böyle büyük bir grev ortamında, olaylar gittikçe daha da büyümeye başlamıştır. Pasifik Gemi Adamları Sendikası gemileri çalıştırmayacaklarını açıklayarak, greve katılmayan işveren yanlısı işçilerin elini kolunu bağlamıştır. Tekeller çalıştıracak işçi bulamamış, bulsalar bile bu işçiler örgütlü işçilerle karşı karşıya gelmeyi göze alamamıştır. Bir süre sonra limandaki yükleme işleri resmen durma noktasına gelmiş ve grev tüm hızıyla yayılmaya devam etmiştir (London, 2010b: 170).

Londra'nın doğusunda sokaklarda yaşayarak işçi sınıfını gözlemleyen Jack London, *Uçurum İnsanları* romanında bu gözlemlerini anlatmıştır. Sanayi Devrimi'nin toplumsal ve çalışma alanında yarattığı etkileri bu romanında anlatarak dönemin İngiltere'si hakkında önemli bilgiler vermiştir. Aynı zamanda tarihte işçi sınıfının ilk kez örgütlü olarak mücadeleye giriştiği İngiltere'de, sınıfsal ayrımın ne boyutta olduğu yansıtılmıştır.¹² İşçi ve sermaye sınıfı arasındaki uçurum London'ın

¹¹ Bu ifadeler Cem Yayınevi basımlı olan “Yanan Güneş'i” romanının “sunu” bölümünde geçmektedir. Yayınevi tarafından kaleme alınmıştır.

¹² Kapitalizme sınıf mücadelesinin başlangıç noktası olarak İngiltere bilinmektedir. Sendikacılığın ortaya çıktığı yer olan İngiltere, işçi örgütlenmelerine zemin hazırlayarak tarihte büyük bir rol oynamıştır. 18.yüzyılda artan örgütlü hareketlerin öncesinde, 15.yüzyıla bakıldığında düzensiz örgütlenmeler bulunmaktaydı. *Kalfa Birlikleri* adı verilen bu örgütlenmeler dokuma işçileri arasında oldukça yaygınlaşmıştır. 1700'lü yılların başında oldukça güçlenen birlikler; ücret artışı, çalışma koşulları gibi konularda ses çıkarıyor ve işverenleri zor durumda bırakmışlardır. Zaman zaman bir araya gelip çeşitli sorunları tartışan bu işçi

Uçurum İnsanları adlı romanında şu örnekle belirtilmiştir:

“Bu son günlerde beş yüz İngiliz asilzadesi İngiltere'nin beşte birinin sahibi. Onlar, kralın emrindeki subaylar ve kullar ve işte o yasa koyucular yılda gereksiz zevkler için 1.850.000.000 dolar harcıyorlar ki, bu rakam İngiltere'nin bütün işçileri tarafından üretilen milli gelirin yüzde otuz ikisini oluşturuyor” (London, 2015: 125).

Sonuç

Jack London'ın eserlerinde sınıf çatışmalarının incelenmesi sonucu, işçi sınıfının tarih boyunca çeşitli örgütlenmeler aracılığıyla seslerini duyurdukları görülmektedir. Ezen sınıf olan sermaye sınıfının baskısının her zaman için işçiler üzerinde bir gölge gibi dolaştığı gözlemlenmektedir. Çocukluk yıllarından itibaren fabrikalarda, gemicilikte ve birçok zorlu işte çalışan Jack London kendi tabiriyle işçi sınıfının *Demir Ökçe*'nin varlığının altında ezildiğini belirtmiştir. Siyasi bilincini buna göre yıllar içerisinde şekillendirerek önemli yapıtlar ortaya koymuştur. Eserlerinde işçilerin çalışma koşulları hakkında önemli bilgiler vererek sanayileşen toplumun yıkıcı sonuçlarını göstermiştir. Sanayi Devrimi'nden sonra fabrikalarda oldukça insanlık dışı şartlarda çalışan işçiler, hoşnutsuzluklarını dile getirdiklerinde işlerinden atılmış ve anında yerleri doldurulmaya başlanmıştır. Sınıf çatışmaları, işçi sınıfının daha iyi çalışma koşulları istemi ve insanca yaşam gibi masum talepleri ile sermayedarların bu talepleri en aza indirmeye olan çabasının yarattığı bir durumdur. İşçilerin örgütlenebilmesi tam olarak sendikaların ortaya çıkması ile birlikte mümkün olmuş ve bu sayede işçiler, işverenin karşısında bir güç olarak durabilmiştir. Örgütlenen işçi sınıfı karşısında sert yaptırımlar ve insanlık dışı uygulamalar ortaya koyan sermaye sınıfı; sınıf çatışmasının yaşanmasına sebebiyet vermiştir.

---

birlikleri, günümüzdeki sendikaların temellerini oluşturmuştur (Kozak, 1992: 5). Sendikalaşma ve çeşitli birliklerin kurulması 1824 yılında yapılan bir yasa ile birlikte İngiltere'de yasal hale gelmiştir. Bunun sonucunda işçi örgütlenmelerinde oldukça yüksek bir artış gözlemlenmiştir. Bu durumun kendileri açısından olumsuz sonuçlar yaratacağını düşünen hükümet, çeşitli sınırlandırmalar getirmek için harekete geçmiştir (Kozak, 1992 : 6). Zamanla örgütlenme anlamında gelişim gösteren işçi sınıfı; 1792 yılında Londra Yazışma Derneği'ni kurmuştur. 1811 yılında ise *Luddistler* olarak adlandırılan makine kırıcılar örgütlü bir güç olarak ortaya çıkmış ve makineleşmeye karşı sert bir savaş açmıştır. Sanayi dönemi öncesine dönmek isteyen bu grup, makineleri kırarak kendilerine yer bulmaya çalışmışlardır. Sonrasında 1833 yılında Robert Owen'ın *Owenizm* hareketi ortaya çıkmıştır. Bu hareket sonrasında ise 1838 yılında *Chartistler* çalışma koşullarının iyileştirilmesi amacıyla üç bildirge yayınlayarak örgütlü mücadelede önemli bir konum elde etmişlerdir (Ayдын ve Tosun, 2018: 104).

İncelenen eserlerde işçiler yoğun bir şekilde ve çok ağır koşullar altında çalışmaktadırlar. Günde 12, 14 ve hatta 16 saate çıkan çalışma saatlerinin bulunduğu ve bu fazla çalışmaya rağmen oldukça düşük ücretler aldıkları görülebilmektedir. Fabrikalarda 10'lu yaşlarda çalışmaya başlayan çocuk işçilerin varlığı, Sanayi Devrimi'nin getirdiği fabrikalaşmanın olumsuz sonuçlarını göstermektedir. *Martin Eden* adlı karakterin çamaşırhane bölümlerinde insan üzeri bir çabayla çalışması, *Jobhny* adlı çocuk işçinin fabrikada rutin işleri yaparak adeta robotlaşması o dönemdeki çalışma yaşamının izlerini yansıtmaktadır. İşçilerin yoksullukla mücadele etmesi ve aynı zamanda çalışma koşullarının da kötü olması, bir süre sonra tepki göstermelerine neden olmaktadır. Oluşturdukları bu tepkiler sonucunda greve giden işçiler önemli toplumsal olaylar yaratabilmektedir. İşverenlerin sert tutumları, grevlerde şiddet yanlısı grev kırıcıların bulunması kanlı çatışmalara zemin hazırlamaktadır. Eserlerinde yer verdiği sendika ve işçi lideri tiplerini, burjuva sınıfa karşı teorik tartışmalara sokarak kapitalizmi yerden yere vuran Jack London verdiği örneklerle bu tartışmaları oldukça derinleştirebilmiştir. *Demir Ökçe*'de verdiği ayakkabı fabrikası örneği üzerinden, artı-değer ve tüketilmemiş mal fazlası sorununa kadar ilerlemiş; sistem eleştirisini bu yolla yapmıştır. Ayrıca *Meksikalı* adlı öyküde *Felipe Rivera* adlı gencin örgütlenme çabaları anlatılmıştır. Bu öyküde küçük yaştaki çocukların saati on sente çalıştıkları belirtilerek çalışma koşullarının zorluğu gösterilmiştir. *Ay Vadisi* ve *Yanan Gümüşgö* romanlarında işçi hareketlerine değinilerek sınıf mücadelelerine örnekler verilmiştir. İşveren ile oluşan sorunlar karşısında işçi kuruluşlarının, sendikaların genel olarak birlikte hareket ettikleri görülmüştür. İşçi ve sermaye sınıfı arasında geçmişten beri süren bu çatışmaların London'un (2016a) *Demir Ökçe* romanında belirttiği gibi gelecekte de sürmesi olağan gözükmektedir: "Bu, emekle sermaye arasındaki çıkar çatışmasıdır. Emekçi ve sermayedar var olduğu sürece paylaşma konusunda kavgaya sürecektir."

KAYNAKÇA

- Ay, T. (2017). Jack London'ı Ölümsüzlüğe Doğuran Yukon, Varlık Aylık Edebiyat ve Kültür Dergisi, Ekim Sayısı. 50-59.
- Aydın, A. ve Tosun, F. (2018). İngiltere'de Endüstri İlişkileri, *Karşılaştırmalı Endüstri İlişkileri*, (editör: Ramazan Tiyek), Kırklareli: Dora Yayınları, 101-128.
- Budan, C. Y. (2015). Çağdaş Amerikan Edebiyatı ve Jack London, Parafiks Yayınevi.
- Çelik, A. & Aydın, Z. (2004). Gelenekten Geleceğe 1 Mayıs, Cumhuriyet.
- Haley, J. H. (2012). Jack London. (çev. Yiğit Yavuz), Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Huberman, L (2000). Sosyalizmin Abecesi, (çev. Hasan Erdem), Arya Yayıncılık.
- Illich, I. (2018). Okulsuz Toplum, (çev. Mehmet Özyay). Şule Yayınları.
- Kozak, İ. E. (1992). İşçi Sendikalarının Tarihi Gelişimi, İngiltere Örneği. Ankara Üniversitesi.
- London, J. (1969). Dönek, (çev. Fikret Uray), Varlık Yayınları.
- London, J. (1994). Ay Vadisi, (çev. Zaven Biberyan), Roman Oda Yayınları.
- London, J. (2010). Devrim ve Diğer Yazıları, (çev. Murat İnceayan), Cem Yayınları,
- London, J. (2015). Uçurum İnsanları, (çev. Osman Çakmakçı) Alfa Yayınları.
- London, J. (2016a). Demir Ökçe, (çev. Şemsa Yeğın), İthaki Yayınları.
- London, J. (2016b). Yolda. *Avare Günlüğü ve Diğer Hobo Hikâyeleri*, (çev. Didem Bilgin), Altıkırkbeş Yayın.
- London, J. (2016c). Meksikalı, (çev. Şemsa Yeğın), Can Yayınları.
- London, J. (2016d). Martin Eden, (çev. Jülide Kayaş), İthaki Yayınları.
- London, J. (2018). Bana Göre Hayatın Anlamı, , (çev. Yiğit Yavuz), İmge Kitabevi.
- Makal, A. (2008). Türkiye Emek Tarihinin Bir İzdüşüm Alanı Olarak Edebiyat, Çalışma ve Toplum Dergisi, 18.Sayı.
- Mandel, E. (1998). Marksist Ekonomi Kuramına Giriş, (çev. Ali Ünlü), Toplumsal Dönüşüm Yayınları.
- Marx, K. (1978). Kapital 1.Cilt. *Kapitalist Üretimin Eleştirel Bir Tablîli*, (çev. Alaattin Bilgi), Sol Yayınları.
- Marx, K. & Engels, F. (2012). Komünist Manifesto. Tarihin En Önemli Siyasi Belgesi İçin Bir Yol Haritası. (Yorumlayan: Phil Gasper), (çev. Kemal Ülker), Versus Yayınları.
- Politzer, G. (2015). Felsefenin Temel İlkeleri, (çev. Alter Yayıncılık), Alter Yayıncılık,
- Stone, I. (2012). Doludizgin Bir Denizci Jack London, (çev. Burak Sazlı), Destek Yayınevi.
- www.jacklondonpark.com (2019). Jack London A Brief Biography, (Erişim tarihi: 10.08. 2019)

